

A k a d e m i c k ý BULLETIN

15/93

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

NÁVRH ZÁSAD ČINNOSTI A NOVÉ STRUKTURY SEKCÍ AKADEMIE VĚD ČR

V rámci realizace transformačního projektu Akademie a podle usnesení 7. zasedání Akademické rady AV ČR ze dne 1. 6. 1993 se předseda Akademie prof. dr. Rudolf Zahradník obrátil na ředitele a předsedy vědeckých rad všech vědeckých pracovišť AV ČR dopisem, v němž je mj. požádal o stanovisko k vytvoření nové struktury oborových sekcí AV ČR. Na tuto žádost reagovala všechna dotázaná pracoviště, takže při zpracování předkládaného souborného návrhu bylo možno využít v úvahu úplné spektrum jejich návrhů a stanovisek.

Zcela jednoznačně vyznala diskuse o nové struktuře oborových sekcí v dosavadní II. sekci, kde se pracoviště dohodla na vytvoření 3 nových sekcí – sekce chemických věd, sekce experimentálně biologických a lékařských věd a sekce biologicko-ekologických věd. V dosavadní III. sekci se dvě třetiny pracovišť vyslovily pro její rozdělení na dvě sekce, přičemž většina z nich doporučila uplatnit stejné členění, jaké je použito u oborových rad Grantové agentury. Nejsložitější je výsledek diskuse v dosavadní I. sekci, kde se nejvýrazněji uplatnil návrh na zachování dosavadní struktury sekcí věd s vertikální vazbou na Akademickou radu při větším počtu hodnotitelských gremií s dominantní vazbou na Vědeckou radu AV ČR (přibližně 50% podpora); na druhém místě byl návrh na rozdělení dosavadní sekce na dvě – sekce matematicko-fyzikálních věd a informatiky, sekce fyzikálně-inženýrských věd – (přibližně 35% podpora) a zbytek tvořily jiné návrhy. K nejzávažnějším z nich patří názor, že novému členění AV ČR by měly předcházet jasně formulované zásady vědní politiky a že v rámci nového rozdělení by sekci inženýrských (technických) věd měly tvořit některé ústavy z dnešní první i druhé sekce věd. Ze stanovisek a návrhů pracovišť dále vyplynul velmi důrazný požadavek, aby souběžně se stanovením nové struktury sekcí bylo – mnohem hlouběji, než to činí návrh stanov Akademie i její transformační projekt – ujasněno postavení sekcí a zásady jejich činnosti. Zvláště silně se zde projevovala obava, aby se ze sekci nevyvinul nový organizační mezičlánek ve struktuře Akademie, který by omezoval samostatnost pracovišť a komplikoval jejich styk s celoakademickými orgány.

Pověření členové Akademické rady K. Jungwirth, H. Illnerová a V. Herold podrobě zvážili stanoviska a návrhy pracovišť a pokusili se nalézt vyvážené řešení, odpovídající přijatému transformačnímu projektu Akademie i stanoviskům většiny pracovišť. Doporučují proto, aby Akademická rada předložila podzimnímu zasedání Akademického snemu tyto návrhy:

I. Schválit tyto zásady postavení a činnosti sekcí AV ČR:

1) Sekce se vytvářejí jako skupiny vědeckých pracovišť s relativně blízkým charakterem výzkumné činnosti, výstupů a podmínek pro hodnocení úrovně a výkonnosti vědecké práce. Smyslem jejich existence a činnosti je usnadňovat horizontální přenos informací, umožňovat koordinaci postupu příbuzných pracovišť v otázkách společného zájmu a vytvářet základnu pro hodnocení vědecké výkonnosti pracovišť nezávislými hodnotitelskými gremii.

2) Sekce nemají charakter dalšího organizačního mezičlánku ve struktuře Akademie. Organizační a administrativní styk mezi pracovišti a celoakademickými orgány a vzájemný vertikální přenos informací je i nadále přímý a zabezpečuje jej tři členové předsednictva spolu s třemi pracovníky sekretariátu Akademické rady pověřený stykem s pracovišti ve vědní oblasti 1. a 2. sekce, 3., 4. a 5. sekce resp. 6. a 7. sekce (viz návrh na strukturu sekcí v bodě II). Existence sekcí nebrání tomu, aby se uvnitř nich i mezi nimi vytvářela další sdružení nebo neformální skupiny pracovišť na principu oborovém, areálovém, regionálním i podle dalších společných zájmů.

3) Orgánem sekce je shromáždění ředitelů a předsedů vědeckých rad pracovišť sekce, které je oprávněno přijímat doporučení pro pracoviště sekce, pro další sekce a pro celoakademické orgány (Akademický sném, Akademickou radu a Vědeckou radu AV ČR). Funkci svolavatele shromáždění vykonávají postupně ředitel

pracovišť sekce, kteří se v jejím výkonu střídají v dohodnutém časovém intervalu (např. po šesti měsících). Shromáždění se schází podle potřeby; musí být svoláno vždy, požádá-li o to nejméně jedna třetina pracovišť začleněných do sekce, Akademický sném, Akademická rada nebo Vědecká rada AV ČR.

4) Na shromáždění mohou být vedle jeho řádných členů přizvány s poradním hlasem i další osoby, které mohou přispět k jeho úspěšnému jednání, zvláště předsedové vědeckých rad pracovišť sekce, člen předsednictva Akademické rady, odpovědný za styk s pracovišti příslušné vědní oblasti, další členové celoakademických orgánů, jichž se týká projednávaná problematika apod.

5) Tyto návrhy postavení a činnosti sekcí AV ČR je třeba pokládat za prozatímní a předběžné; po jejich ověření v praktické činnosti sekci se k nim Akademický sném vrátí a rozhodne o jejich začlenění do stanov AV ČR.

II. Současně doporučuje navrhnut, aby Akademický sném svým usnesením schválil s účinností k 1. listopadu 1993 tuto strukturu sekcí AV ČR:

1. sekce matematicko-fyzikálních věd a informatiky (seznam začleněných pracovišť bude doplněn dodatečně).

2. sekce fyzikálně-inženýrských věd (seznam začleněných pracovišť bude doplněn dodatečně).

3. sekce chemických věd: Společná laboratoř chemie pevných látek, Ústav analytické chemie, Ústav anorganické chemie, Ústav fyzikální chemie a elektrochemie J. Heyrovského, Ústav chemických procesů, Ústav makromolekulární chemie, Ústav organické chemie a biochemie.

4. sekce experimentálně-biologických a lékařských věd: Biofyzikální ústav, Farmakologický ústav, Fyziologický ústav, Mikrobiologický ústav, Ústav experimentální botaniky, Ústav experimentální medicíny, Ústav molekulární biologie rostlin, Ústav molekulární genetiky, Ústav živočišné fyziologie a genetiky.

5. sekce biologicko-ekologických věd: Botanický ústav, Entomologický ústav, Hydrobiologický ústav, Parazitologický ústav, Ústav ekologie krajiny, Ústav půdní biologie.

6. sekce sociálně-ekonomických věd (předběžné začlenění): Filozofický ústav, Knihovna, Národnohospodářský ústav, Psychologický ústav, Sociologický ústav, Ústav pro soudobé dějiny, Ústav státu a práva.

7. sekce humanitních, historických a filologických věd (předběžné začlenění): Archeologický ústav Brno, Archeologický ústav Praha, Archiv, Historický ústav, Orientální ústav, Ústav dějin umění, Ústav pro českou a světovou literaturu, Ústav pro etnografii a folkloristiku, Ústav pro hudební vědu, Ústav pro jazyk český, Ústav pro klasická studia.

Tento návrh zásad byl projednán na společném zasedání Akademické rady a Vědecké rady AV ČR 13. 7. 1993. K. Jungwirthovi, H. Illnerová a V. Heroldovi bylo uloženo dopracovat předložený návrh ve smyslu připomínek a znova jej projednat zvláště s těmi pracovišti, jejichž stanoviska ke struktuře sekcí Akademie byla odlišná. Konečný znění návrhu nové struktury sekcí AV ČR a zásad její činnosti pro Akademický sném by měl být předložen k projednání Akademické radě 28. 9. 1993

SPOLEČNÉ ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉ A VĚDECKÉ RADY AV ČR

Společné zasedání Akademické a Vědecké rady AV ČR se konalo 13. 7. 1993, zahájil je a řídil předseda AV ČR Rudolf Zahradník.

Na programu jednání byly dvě závažná téma. Při projednání návrhu nové struktury sekcí Akademie věd ČR a zásad jejich činnosti (viz úvodní připomínek tohoto čísla AB) K. Jungwirth zdůraznil, že z hlediska I. sekce jde o kompromisní návrh, který bude nutno ještě dálé projednávat. H. Illnerová uvedla, že sekce mohou být také poradním orgánem vedení AV, a že předložený návrh respektuje názory ústavu II. sekce. V. Herold konstatoval, že v rámci III. sekce byly diskutovány důvody pro její zachování i pro její členění, asi 2/3 ústavů je pro rozdělení na dvě sekce. Navržené členění ústavů do sekci je předběžné a nevylučuje možnost dalšího sdružování podle vůle ústavů. V diskusi bylo mimo jiné konstatováno, že v usnesení vlády ČR č. 206 z 28.4. se sice mluví o technických vědách, vytvoření sekce fyzikálně – inženýrských věd však odpovídá (po redukcí) současné realitě AV ČR. Diskusi nad návrhem hodnocení pracovišť a pracovníků AV ČR (bod 2) uvedl J. Velemínský. Zdůraznil, že předkládaný návrh vychází z odpovědí ústavů a vyjadřuje názory předsednictva VR na nejzávažnější záležitosti související s hodnocením a hodnotitelskými gremii. Upozornil také na finanční stránku hodnocení. V rozpravě bylo poukázáno na možnost zřídit trvalá poradní gremia pro skupiny ústavů, která by byla rozšířena pro případ hodnocení. Návrh na rozšíření působnosti vládní akreditační komise i na AV byl zamítnut. Do budoucna je však třeba počítat se sjednocením hodnocení vědy v AV ČR i na vysokých školách. V současném období již nepříde při hodnocení o redukci, nýbrž o zkvalitnění vědecké práce. Dalším výsledkem hodnocení může být vytvoření podkladů pro rozdělování finančních prostředků. Z hlediska zkvalitnění práce je významnější hodnocení uvnitř ústavů než meziústavní porovnávání. V souvislosti s přípravou rozpočtu na r. 1994 se nebudé provádět nové hodnocení.

B. Velický návrh dopracuje ve smyslu připomínek a předloží zasedání Akademické rady dne 7.9. 1993. Dále J. Velemínský krátce informoval o návrhu zásad hodnocení vysokoškolsky vzdělávaných pracovníků na vědeckých odděleních pracovišť AV ČR formou atestací. Bylo upřesněno, že podle návrhu Stanov by měly první atestace proběhnout do půl roku po jejich schválení vládou.

Z 9. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉ RADY AV ČR

9. zasedání Akademické rady (dále AR) se konalo 13. července 1993 a řídil je předseda AV ČR R. Zahradník.

Informaci o zahájení činnosti pracovní skupiny pro přípravu zásad nového zákona o Akademii věd a o problémech spojených s plněním tohoto úkolu (bod III) uvedl F. Novák. Mj. akcentoval potřebu, aby AV ČR byla zapojena do přípravy návrhu zásad zákona o neziskových právnických osobách, na jehož přijetí se podle vládního usnesení k transformaci AV ČR váže příprava zásad nového zákona o AV ČR. AR uložila F. Novákovi vést další činnost pracovní skupiny tak, aby úkol uložený usnesením vlády z 28. 4. 1993 č. 206 byl ve stanoveném termínu splněn; přitom je třeba počítat s tím, že návrh zásad nového zákona o Akademii věd musí být předložen do diskuse pracovištěm AV ČR a k projednání Akademickému sněmu.

AR dále jmenovala **Dozorčí radu Grantové agentury AV ČR** (bod IV) ve složení: předseda – prof. Dr. Rudolf Zahradník, DrSc., předseda AV ČR; členové – Dr. ing. Jiří Weigl, CSc. (Vláda ČR), ing. Alena Staňková (Ministerstvo financí ČR), ing. Radomír Sabela, CSc. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR), ing. Zdeněk Kruliš, CSc. (Ministerstvo hospodářství ČR), RNDr. Zbyněk Vedral, CSc. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR), MUDr. Petr Lom, ing. Vladislav Březek, CSc. (Ministerstvo životního prostředí ČR), ing. Václav Novotný (Ministerstvo obrany ČR), doc. ing. Kamil Janáček, CSc. (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR), prof. RNDr. Eduard Schmidt, CSc. (Česká konference rektorů), prof. ing. Jiří Šesták, DrSc. (Rada vysokých škol ČR), RNDr. Vladimír Roskovec, CSc. (Rada vlády pro vědeckou činnost a vývoje technologií), prof. ing. Dr. Otto Wichterle, DrSc. (AV ČR), doc. PhDr. Miroslav Červenka, DrSc. (AR AV ČR), prof. RNDr. Emil Paleček, DrSc. (AR AV ČR).

V dalším průběhu jednání došlo k dodatečnému schválení smlouvy o sdružení mezi AV ČR a Vysokou školou chemickotechnologickou v Praze (bod V), která je výsledkem jednání, týkajícího se ukončení činnosti Ústavu chemie skelných a keramických materiálů v rámci AV ČR, a ke schválení s připomínkami **návrhu smlouvy o sdružení mezi Akademii věd ČR a Kardiologii na Bulovce spol. s r.o.** (bod VI), která sleduje především další využití unikátního angiografického zařízení zrušeného Ústavu fyziologických regulací stávajícím špičkovým týmem lékařů i pro výzkumnou činnost. AR vyslovila souhlas (opět s připomínkami) i s předloženou smlouvou o nájmu nebytových prostor mezi Národnohospodářským ústavem AV ČR a CERGE UK a vzala se souhlasem a vědomí zprávu o stavu předávání písemnosti likvidovaných pracovišť do Archivu Akademie věd (bod VIII). V diskusi k tomuto bodu byla vysoce oceněna dosavadní činnost Archivu na tomto úseku.

Návrh dislokační pracovišť Akademie věd ČR v roce 1993 (bod IX) uvedl V. Petrus. AR vyslovila souhlas s přidělením volných prostor ve výpočetním středisku Astronomického ústavu v Ondřejově Knihovně AV ČR a schválila dislokační opatření vyplývající z dokončení objektu A Centra šlechtění mikroorganismů v areálu Mikrobiologického ústavu AV ČR Praha 4 – Krč a z vyklizení objektů Emauzy a Římská č. 14, Praha 2. Dále byl schválen návrh na složení komise pro výběr vedoucího Společného laboratoře chemie pevných látek AV ČR a VŠCHT v Pardubickém (bod X). Informaci o stavu přípravy mezinárodních kongresů Mezinárodní unie mikrobiologických společností (IUMS) – 7. mezinárodního kongresu buněčné bakteriologie a aplikované mikrobiologie a 7. mezinárodního mykologického kongresu v Praze v roce 1994 (bod XI) podali H. Illnerová a B. Sikyta.

AR dále vyslovila souhlas se změnou názvu Ústavu fyzikální chemie a elektrochemie J. Heyrovského AV ČR na Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (bod XII/1) s účinností od 1. 8. 1993, vzala na vědomí zprávu o stavu dostavby objektu TAZUS v Praze 8 - Prosek a návrh dalšího postupu (XII/2) a vyslechla informaci o přípravě VIII. mezinárodního kongresu kvantové chemie v roce 1994 (bod XII/3).

Z 10. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉ RADY AV ČR

10. zasedání AR se konalo 17. srpna 1993 a řídil je předseda AV ČR R. Zahradník. **Informaci o jednání předsednictva AR a o dalších aktuálních otázkách** (bod II) podal R. Zahradník. Přiblížil zejména průběh jednání vlády ČR ke stanovám AV ČR. Mj. uvedl, že návrh stanov byl nejprve projednán na zasedání vlády dne 21. 7. 1993, kdy byl odložen z důvodů dodatečně vznesených připomínek Úřadu pro legislativu a veřejnou správu, ministerstva spravedlnosti a České národní banky. Tyto připomínky se týkaly financování vědeckých společností, problematiky zavedení terminovaných pracovních smluv, některých procedurálních otázek spojených s postupem při udělování vědeckých hodností, volby Vědecké rady Akademie atd. Připomínky byly po projednání s uvedenými institucemi zapracovány a dne 11. 8. 1993 vláda schválila návrh stanov AV ČR v předloženém znění. Dále R. Zahradník informoval o tom, že svolání Akademického sněmu je předpokládáno na 25. října 1993. V. Petrus informoval o hlavních ekonomických problémech v Akademii věd v posledním období (k tomu viz jeho příspěvek v tomto čísle AB).

Písemný návrh zásad hodnocení vysokoškolsky vzdělaných pracovníků vědeckých oddělení pracovišť AV formou atestací (bod III), připravený v pracovní skupině Vědecké rady AV ČR, odůvodnili V. Pačes a J. Velemínský. Mj. bylo konstatováno, že zavedení pravidelného hodnocení výkonnosti vysokoškolsky vzdělaných pracovníků formou atestací je součástí transformačního projektu AV ČR a vychází z schválených Stanov Akademie věd. Předpokládá se, že atestace budou sloužit ke změně pracovních smluv pracovníků na smlouvy na dobu určitou. V obšírné rozpravě bylo upozorněno na problémy, spjaté s přechodem pracovníků na smlouvy na dobu určitou s ohledem na značnou nestabilitu v ústavech. Diskutovány byly otázky navržené kategorizace pracovníků v širších souvislostech. Bylo doporučeno, aby návrh zásad byl ještě projednán s řediteli pracovišť.

v jednotlivých sekčích a v jejich rámci zabezpečena i koordinace postupu pracovišť. Vzhledem k poměrně nízkému zařazení pracovníků AV ČR do platoňových tříd (v průměru cca 8 platová třída) bylo navrženo, aby přechod pracovníků na smlouvy na dobu určitou byl spojen i s přefazením pracovníků do vyšší platové třídy. Dále bylo dohodnuto, že předložené zásady budou v nově vytvořené pracovní skupině upraveny a poté předloženy na jednání sekcí s řediteli pracovišť.

AR konstatovala že předložené zásady, zpracované podle námitku vědeckých pracovišť, budou mít charakter metodických rad a doporučení; způsob hodnocení, zejména výběr kriterií, periodicitu hodnocení, složení atestačních komisí apod. je plně v kompetenci vedení vědeckých rad pracovišť. Podle čl. 79 Stanov AV ČR jsou ředitelé pracovišť povinni zajistit atestace pracovníků tak, aby proběhly nejpozději do 10. února 1994 (tj. 6 měsíců po schválení stanov vlády). Pracovní skupina ve složení: K. Jungwirth, M. Šolc, V. Herold, F. Novák, V. Pačes, E. Paleček, V. Petrus a M. Šmidák dopracuje tyto zásady do metodických doporučení včetně návrhu časového postupu atestací pracovníků a problematiky jejich přechodu na pracovní smlouvy na dobu určitou.

AR dále udělila tyto **čestné plakety AV ČR** (bod IV): zlatou čestnou plaketu Za zásluhy o vědu a lidstvo Dr. Ernstu R. G. Eckertovi, profesoru University of Minnesota, USA; zlatou oborovou čestnou plaketu F. Křížka za zásluhy v technických vědách Prof. Dr. Emiliu Pfenderovi, řediteli High Temperature Laboratory University of Minnesota, USA; zlatou oborovou čestnou plaketu J. E. Purkyně za zásluhy v biologických vědách Prof. MUDr. Miroslavu Kališnikovi, profesoru na lékařské fakultě Univerzity v Lublani, Slovensko, a prof. MUDr. Ewaldu R. Weibelovi, profesoru na lékařské fakultě (Anatomický ústav) Univerzity v Bernu, Švýcarsko; zlatou plaketu J. Heyrovského za zásluhy v chemických vědách Camille Sándorfymu, Ph.D., D.Sc., I.C.I.C., F.R.S.C., emeritnímu profesorovi chemie na Univerzitě v Montrealu, Kanada.

K přípravě obnovení Českého historického ústavu v Římě (bod V) se vyslovili V. Herold a F. Šmahel, kteří mj. zdůraznili význam obnoveného ústavu pro českou historickou obec, zejména možnost využití italských archivů včetně vatikánského, které náleží k nejstarším v Evropě. AR schválila zámrš obnovit k 1. listopadu 1993 tento ústav jako pracoviště, provozované společně filozofickou fakultou UK v Praze, Státním ústředním archivem v Praze a Historickým ústavem AV ČR s tím, že by AV ČR vykonávala koordinující funkci. Ve smyslu předběžných dohod zastoupených stran bude po vědecké a organizační stránce činnost Českého historického ústavu v Římě řídit společná komise odborníků jmenovaných institucí (současná složení: prof. J. Homolka, děkan FF UK Praha, prof. I. Hlaváček, proděkan FF UK Praha, doc. Z. Hledíková, katedra pomocných věd historických FF UK Praha, dr. V. Babíčka, ředitel Státního ústředního archivu Praha, dr. A. Pazderová, vedoucí I. oddělení Státního ústředního archivu Praha, doc. F. Šmahel, ředitel HIÚ AV ČR, dr. J. Eršík, pracovník HIÚ AV ČR, dr. V. Herold, AR AV ČR). J. Niederle zajistí v rámci dohody o vědecké výměně s italskou Národní radou pro výzkum (CRN) na rok 1994 rezervaci šesti měsíců pro konkursem vybraného uchazeče o stipendium z řad Akademie věd.

AR vyslovila souhlas se změnou názvu Ústavu pro českou a světovou literaturu AV ČR (bod VI). S účinností od 1. září t.r. se pracoviště bude jmenovat Ústav pro českou literaturu AV ČR (ÚCL AV ČR). Dále AR schválila návrh na složení komise pro výběr ředitelů Fyzikálního ústavu, Ústavu pro elektrotechniku a Ústavu přístrojové techniky AV ČR (bod VII) a dodatečně schválila uzavření dohody mezi AV ČR a Vysokou školou báňskou v Ostravě o převodu vědeckých úkolu a majetku rušeného Ústavu teorie hutnických procesů AV ČR v Ostravě na Vysokou školu báňskou (bod VIII). Dále zazněla informace o transformaci smluv o sdružení mezi pracovištěm AV ČR a jinými subjekty (bod IX) a byl vysloven souhlas s dohodou o delimitaci pracovní skupiny spektrometrie neutronů Ústavu dozimetrie záření AV ČR do Českého metrologického institutu (bod X).

Návrh dislokačních opatření v rámci Akademie věd ČR (bod XI), připravený po složitých jednáních v dislokační komisi, podrobně zdůvodnil V. Petrus. Současně uvedl, že návrh byl se souhlasem projednán s všeimi zainteresovanými pracovišti s výjimkou ředitelů nakladatelství Academia AV ČR a J. Palouše, kteří jsou v zahraničí. K navrženým dislokačním se vyjádřili souhlasně vedoucí příslušných sekcí. V rozpravě byl podpořen návrh, aby v rámci dalších dislokačí Akademie usilovalo o umístění ústavů ve vlastních prostorách a o odstranění atomizace ústavů v několika lokalitách. K řešení nepříznivé dislokační situace byl rovněž podepřen návrh, aby Akademie dále využila tyto prostory: objekt na Bulovce, TESKO-dům na Mazance, halu ÚOCHB a objekt v Holešovičkách. Na základě došlé specifikace rozdělení prostor mezi Národnohospodářským ústavem AV ČR a CERGE a počtu pracovníků užívajících prostory v objektu Politických věžů č. 7 bylo doporučeno řešit další využití tohoto objektu (např. soustředěním celé Katedry jazyků). Mimo rámec písemného materiálu byl přijat ústřední navržený postup dislokace mimopražských pracovišť, který je součástí přijatého usnesení. M. Šolc ve spolupráci s V. Petrušem navrhne optimální dislokační Střediska služeb v souladu s věcným profilem pracovišť a v návaznosti na výsledek restitučního řízení.

AR dále jmenovala **bytovou komisi AV ČR** (bod XII/1) ve složení RNDr. Antonín Sochor, CSc. (AR AV ČR) – předseda, členové: ing. Milan Brož, CSc. (ÚG AV ČR), ing. Lenka Burketová, CSc. (ÚEB AV ČR), RNDr. Milada Glogarová, CSc. (FÚ AV ČR), doc. RNDr. Ladislav Kavan, CSc. (ÚFCHE AV ČR), Markéta Staňková (ÚDU AV ČR) a ing. Milan Wurst, DrSc. (zástupce odborového svazu). K. Jungwirth podal informaci o způsobu financování výzkumného projektu INTERBALL (bod XII/4) a V. Petrus informoval o stavu likvidace pracovišť AV ČR zrušených Akademickým sněmem (bod XII/5). Bylo vzato na vědomí sdělení F. Nováka o dosavadním stavu přípravy zřizovacích listin (bod XII/8). Dokončením přípravy byla pověřena pracovní skupina ve složení: vedoucí sekce, F. Novák, V. Petrus, M. Šolc a D. Vaněcková. Tato pracovní skupina za účasti zástupce legislativně právního odboru KAV připraví konečně znění zřizovacích listin s tím, že v zájmu urychlení budou po schválení průběžně zaslány pracovišti.

EKONOMICKÉ PROBLÉMY AV ČR

I. EKONOMICKÉ ZÁLEŽITOSTI NEOVLIVNITELNÉ AKADEMIÍ

1. Vázání částeck za údajn „překročení“ výše osobních příplatků a odměn nad 17 % tarifních mezd a náhrad v květnu až v prosinci 1992

Tato záležitost, sdělená vedoucím THS (dopisem 28581/ETO/93), vyvolala zcela oprávněné rozhoření nejen řady ústavů, ale samozřejmě i Akademické rady a ETO. Uvedené omezení totiž vůbec nebylo vyhlášeno předem. Akademie „překročila“ jako celek o 2,59 % (v absolutní částce o 8.396 tis. Kč), t.j. shora uvedený poměr činil 19,59 %. V rozkladu zasláném MF ČR jsme uvedli zejména, že Akademie (obávajíc se nedostatku prostředků) zafazovala při mzdové přestavbě pracovníky vesměs do nižších tříd („průměrná třída“ v AV r.v. 1992 je pouhých 7,77!). Osobní příplatky byly pak vypláceny až po pozdějším uvolnění dodatečných prostředků (granty aj.). Samozřejmě, že Akademie dodržela všechna regulační opatření, nebyl překročen „mzdový limit“, napak jeho část byla použita ke krytí věcných výdajů a průměrný výdělek (včetně všech příplatků a odměn) dosáhl v celoakademickém průměru pouhých 5.434 Kč (!). Očekáváme, že k vázání částeck v letošním roce v Akademii by nemělo dojít.

2. Vázání mzdových prostředků za neobsazená místa v r. 1993

bylo dalším požadavkem MF ČR (dopisem z 6.8.93). Toto jsme přímo odmítl se zdůvodněním, že v AV jde o záměrnou redukci počtu pracovníků a nikoliv o neobsazování funkčních míst. Rovněž zde očekáváme, že MF uzná náš argument: jinak by letošní redukce AV ČR (k 31.12.92 – 8880 pracovníků, k 30.6.93 – 7030 pracovníků) včetně rušení ústavů byly z ekonomického hlediska naprostým nesmyslem.

3. Daň z přidané hodnoty

A. Jak jsme již sdělili hromadným dopisem č. 11 z 14.5.93, s účinností od 1.8.93 se konečně novelizuje zákon o DPH č. 588/92 Sb., takže darované dovážené zboží pro vzdělávací, vědecké a kulturní účely a darované vědecké nástroje a přístroje jsou osvobozeny od daně – viz zákon 196/1993 Sb. § 43. Zcela nelogicky však není osvobozeno od daně toto zboží, pokud je zakoupeno za darované peníze (t.j. ze zahraničních darů, grantů). Žádáme o upřesnění výkladu MF ČR (koupime-li své vyvolené kožich, je to dar, ale zaplatíme-li ten, který si vybere sama, není to dar?!). Zde však podle dosavadních zkušeností pochybujeme, zda se výkladem zákona podaří změnit současný stav – t.j. aby vše, co nakupujeme ze zahraničních darů a grantů (v budoucnu snad ze všech darů a grantů), bylo osvobozeno od DPH.

B. Týž zákon nově upravuje povinnosti členů sdružení takto: pokud jeden z účastníků sdružení je plátcem DPH, stávají se plátcí DPH všichni účastníci sdružení a musí se registrovat. Protože sdružení jsou často vícečlenná a navzájem svými členy propojená, dojde k úplnému „promoření“ všech sdružení touto daní (analogie nebezpečí šíření HIV při větším počtu partnerů). Protože forma sdružení (zejména bez právní subjektivity) je v AV velice častá a placení DPH všemi pracovišti bylo nevhodné, projednáváme celou problematiku s MF ČR.

4. Zákon o neziskových právnických osobách se na úrovni ministerstev již delší dobu (zatím neúspěšně) připravuje. Podle informací z počátku srpna není ještě připraveno ani neparagrafováné znění. V obecné rovině má tento zákon vymezit vztah neziskových právnických osob (vzniklých z některých příspěvkových a rozpočtových organizací) jednak k nemovitému majetku (státní či vlastní), jednak ke státnímu rozpočtu (plná úhrada jen u ministerstev, soudu ap., částečná u většiny ostatních včetně Akademie), dále budou vymezeny daňové úlevy. Prostředky z rozpočtu by měly být stanoveny individuálně (u AV snad až na úroveň jednotlivých pracovišť!). Pracovní verzi zákona máme (již dlouho) slíbenou k připomínkám z MF ČR i v vládní legislativě, dosud jsme ji však neobdrželi. Zřejmě však nemůžeme počítat s tím, že z rozpočtu dostaneme rozdíl současných výdajů a příjmů, ale podstatně méně; velice se však obáváme, že zákon nebude pro rozvoj vědeckého bádání u nás příznivý a Akademii budou hrozit další ekonomické problémy.

5. Převedení účtu státního rozpočtu do poboček České národní banky je rovněž Akademii neovlivnitelné: úhrady faktur a „limitky“ bude nutno uplatňovat pouze u ČNB – volná pobočka je snad jen v Praze 8. Ostatní účty (mimo účtu státního rozpočtu, t.j. depozitní, fondy, devizové aj.) mohou zůstat u dosavadních bank.

I když MF ČR o této změně informovalo banky již v únoru, prvá informace na KAV přišla až 8. 7. 1993. Možná je chybou KAV, že tuto informaci nesdílila obratem přímo pracovištěm: ta jsou nyní informována těmi bankami, které vedou jejich účty státního rozpočtu.

Nářízený převod účtu státního rozpočtu na ČNB (směřující k utužení rozpočtové kázně) způsobí zřejmě THS pracovišť zvláště koncem kalendářního roku značné komplikace a zdržení, vyvolané nejen vzdáleností pobočky ČNB, ale nezbytností dalších mezibankovních převodů a operací.

6. Osvobození od dovozního cla

Potěšitelné je, že Generální ředitelství cel nyní konečně uznalo AV ČR a její složky za veřejné zařízení, jehož hlavní činností je vědecký výzkum (!). Podrobnosti o osvobození vědeckých nástrojů a přístrojů od dovozního clá (nezaměňovat s DPH – ta se neplatí jen u darů!) jsou uvedeny v hromadném dopise č. 15 z 25. 8. 1993.

II. NAŠE VNITŘNÍ EKONOMICKÉ PROBLÉMY

1. Neinvestiční prostředky na r. 1993

A. Jak vyplývá i z požadavků jednotlivých pracovišť, naše věcné a mzdové prostředky nejsou rozpočtem plně kryty. Vůbec nejsou zahrnuty v rozpočtu AV na r. 1993

- náklady na předplatné zahraničních časopisů na r. 1993
- výdaje spojené s vydáváním periodik (část)
- členské příspěvky za účast v nevládních organizacích
- příspěvky na vědecké společnosti
- poplatky na síť CESNET
- náklady na tisk literatury (zejm. nakladatelství Academia)
- a jiné.

Očekávaný schodek našeho rozpočtu na letošní rok činí celkem 87,8 mil. Kč. O tuto částku jsme (s podrobným zdůvodněním) požádali MF ČR, s výsledkem byste měli být (brzy) seznámeni.

B. Jak již bylo uvedeno v dopisu č.j.598/P/ETO/93, bylo (naštěstí) zrušeno vázání neinvestičních prostředků ve výši 9 % za první tři čtvrtletí. Rozpočty pracovišť se tedy zvyšují o částku uvedenou v posledních sloupcích tabulek 7a, b, c (cf.: ustanovující Sněm AV ČR – bod 4 „Změny a dodatky“).

2. Investiční prostředky na r. 1993

Bohužel, uvolnění 20 % vázaných investičních prostředků (28 mil. Kč) bude snad možné jen po důkladném a přesvědčivém zdůvodnění jejich potřeby. Společný postup podrobne probereme na schůzce pp.ředitelů.

3) Příprava rozpočtu na rok 1994

bude asi nejožehavější otázkou nejen naší společně schůzky v polovině září.

Na MF ČR jsme 31.7.93 předali náš návrh rozpočtu AV ČR jako samostatné kapitoly rozpočtu ČR, vypracovaný podle jejich metodických pokynů. V podstatě vycházíme (= musíme vycházet) ze skutečnosti roku 1993 zvýšené o předpokládanou inflaci (8 % dle MF) a o růst mezd (do 11 % dle MF). V neinvestičních prostředcích rozpočtujeme celkem 1 333 mil. Kč, v investičních 300 mil. Kč, rozpočet příjmů navrhujeme snížit na 130 mil. Kč.

Pro návrh pravidel rozpisu rozpočtu na ústavy (rozpis musí být proveden co nejdříve) bychom mohli vycházet z těchto úvah:

A. *Rozpočet AV* by měl být přímo rozepsán na pracoviště (ne na sekce), společná pracoviště (mimo nakladatelství Academia a Katedry jazyků) by měla rozpočet výdajů vyrovnat příjmy.

B. Neinvestiční výdaje:

- neprovádělo by se nové hodnocení ústavů
- za základ rozpočtu by se použil rozpočet na r.1993 schválený ustanovujícím Sněmem, samozřejmě po opravě chyb a nesrovnalostí a po provedení úprav spojených zejména s přesuny pracovníků z rušených pracovišť
- odděleně by byly financovány: energie, nájemné a opravy, přičemž v opravách by byly odlišeny opravy nemovitostí (těm by byla věnována zvýšená pozornost)
- společná rezerva by byla minimalizována jen jako pojistka (vždy se spoluúčastí pracoviště) na řešení zcela nepředvídatelných situací
- v centru by byly ponechány účelově vázané prostředky, především na tyto společné výdaje: - vydávání vědecké literatury a časopisů, předplatné časopisů na r.1995; - zahraniční styky (přijetí v dohodách, část. výjezdy v dohodách apod.);
- havarijní opravy (část); - provoz vědeckých společností; - mezinárodní vládní a nevládní organizace (členské příspěvky, výdaje na spolupráci a pod.); - počtačová síť CESNET. (Které účelové prostředky ponecháme v centru, musíme podrobne diskutovat).

C. Investiční výdaje:

- neměla by být zahajována žádná větší investiční výstavba, rozestavěné objekty by měly být úsporně dokončeny
- silněji bychom měli podpořit prostředky na nákup strojů a zařízení s tím, že by se o část těchto prostředků měla pracoviště ucházet formou „konkursu“ (jako v l. 1991, 1992).

Samořejmě, pokud by od 1.1.94 byla AV ČR neziskovou organizací (což ne-předpokládáme), úvahy o rozpočtu by byly zcela odlišné.

Na společné schůzce budeme otázku rozpočtu na r. 1994 podrobně probírat; současně bychom se mohli dohodnout, zda by bylo účelné, aby jednotlivá pracoviště předložila sama vlastní návrh rozpočtu s přihlédnutím ke všem „specifikám“. To vše by mělo sloužit Akademické radě při sestavování návrhu rozpočtu.

4) **Grantové prostředky z celostátní GA** budou převedeny na naše pracoviště formou rozpočtových opatření (t.j. zvýšením limitu). Bohužel, mzdové prostředky této grantu zatím nezvyšují mzdový limit Akademie ani pracoviště na r. 1993, tato záležitost je projednávána s MF ČR. O výši mzdového limitu jednotlivých pracovišť na r. 1993 bude jednáno na společné schůzce. Pokud na grantu GA ČR jsou kooperující pracovníci z jiných než akademických organizací, jejich prostředky přímo přivedou pracoviště nositele grantu na organizaci kooperujícího pracovníka. (Stejně by tomu mělo být i naopak, kdy na našem pracovišti je kooperující pracovník). Nedojde tedy k centrálnímu rozdělení grantových prostředků (zejména mezi resorty by bylo zdlouhavé), rozdělení provede přímo pracoviště nositele grantu.

5) Zřizovací listiny pracovišť

Jménem těch našich pracovišť, které své návrhy dodaly opožděně, se omlouváme za zdržení. Zřizovací listiny budou rozdány na společné schůzce. Připomínáme, že jejich důležitost je především ve vymezení účelu zřízení pracoviště a jeho předmětu činnosti, t.j. v umožnění i takových výstupů, které nejsou základním významem a které by vyžadovaly živnostenská oprávnění. Bohužel, nepodařilo se dosud vyjasnit otázky týkající se nemovitostí, k nimž mají jednotlivá pracoviště právo hospodaření. Proto přloha ke zřizovacím listinám o nemovitém majetku bude rozeslána později.

6) Pořízení soupisu nevyužitého nemovitého majetku

Podle vládních usnesenf č. 135 a 206/93 je Akademie povinna předložit soupis nevyužitého nemovitého majetku. Protože míru využít skutečně nelze odhadnout z Národní tř. 3, dovolili jsme si požádat hromadným dopisem č. 14 z 29. 6. 1993 (!) jednotlivá pracoviště o zaslání seznamu nadbytečného nemovitého majetku.

Velmi bychom uvítali, kdyby pp. ředitel 35 (!) našich pracovišť (kterým nestály téměř 2 měsíce ke splnění našeho požadavku) předložili tyto soupisy nejpozději na společné zářijové schůzce.

Omlouvám se za délku a neradostný obsah mého článku. Věřím však, že tento dopis přispěje k lepší informovanosti pracovišť a ke vzájemnému pochopení.

3. 9. 1993

V. Petrus

RNDr. Petrus, CSc. narozen 1938, je vědeckým pracovníkem Ústavu makromolekulární chemie AV ČR a členem Akademické rady AV ČR odpovědný za ekonomické a finanční záležitosti.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ PŘI CESTÁCH DO ZAHRANIČÍ

Bezplatná zdravotní péče je čs. občanům poskytována v zemích, s kterými je na vlastní úrovni podepsána dohoda o spolupráci v oblasti zdravotnictví (Afghanistán, Alžír, Bulharsko, Egypt, Indie, Irák, Jemen, Jordánsko, Kambodža, Korea, Kuba, Kuwajt, Kypr, Laos, Libye, Maďarsko, Malta, Maroko, Mongolsko, Mosambik, Polsko, Řecko, Velká Británie a Severní Irsko, býv. SSSR, Sýrie, Tunis, Vietnam, Zambie, býv. SFRJ), nebo při bezdevizových pracovních cestách, kdy tento závazek vzláždza na sebe přijímací strana-smluvní partner.

Pro ostatní případy jsou nároky vyslaného pracovníka na potřebnou zdravotní péči upraveny zákonem ČNR číslo 550 ze dne 6. prosince 1991 o všeobecném zdravotním pojíštění. Podle § 4 tohoto zákona je náhrada za neodkladné léčení v cizině poskytována všeobecnou zdravotní pojíšťovnou do výše nákladů spojených s takovým léčením na území ČR. Žádost o výplatu náhrady zasilá pracovník zdravotní pojíšťovně v obvodu svého trvalého bydliště a doloží ji originálny dokladů za léčení. Zaplatí-li pracovník léčení v zahraničí z poskytnuté zálohy, přiloží doklady k vyúčtování zahraniční pracovní cesty. Současně upozorňuje, že podle vyhlášky číslo 205 MF § 54 ze dne 30. dubna 1991 o hospodaření s rozpočetovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočetových a příspěvkových organizací nemohou rozpočetové organizace pojíšťovat pracovníky na zahraničních pracovních cestách.

Uzavře-li pracovník takové pojíštění sám, hradí jej z vlastních prostředků.

Česká pojíšťovna a. s. nabízí ve spolupráci se svými zahraničními partnery a) mezinárodní pojíštění nákladů na lékařské ošetření při cestách do zemí, které nebyly členy bývalé RVHP

Dohoda mezi Českou pojíšťovnou a.s. a GHMSI
(GROUP HOSPITALIZATION AND MEDICAL SERVICES, INC.) pojistné 7 dní - 12,50 USD

21 dní - 31,00 USD

b) ve spolupráci s francouzskou společností CORIS provozuje Česká pojíšťovna pojistné pro státy v Evropě, Alžírsko, Marok, Tunisko a Turecko pojistné 7 dní - 20,00 DEM

10 dní - 8,00 DEM

15 dní - 36,00 DEM

20 dní - 46,00 DEM

c) pojíštění léčebných výloh při prac. cestách do Spolkové republiky Německo a Rakouska provozuje Česká pojíšťovna s německou pojíšťovnou KRANKENVERSICHERUNG AG.

pojistné 1 den - 5,00 DEM

Pojistná smlouva může být uzavřena u kterékoliv pobočky České pojíšťovny.

D. Adamcová
vedoucí SRZS

STIPENDIA DAAD pro Českou republiku na rok 1994/95

Na rok 1994/95 dochází k zásadní změně ve vysílání vědeckých pracovníků AV ČR do SRN prostřednictvím Německé akademické výměnné služby (DAAD). Žádosti o tyto pobytu se nadále nebudou zářazovat do konkursního řízení, vypisovaného Radou pro zahraniční styky AV ČR. Spolupráce s DAAD nebudé nadále limitována pevnou výměnnou reciproční kvótou, ale bude vycházejí z jejich nabídky stipendiálních pobytů. Pro vědecké pracovníky AV ČR přicházejí v úvahu tři typy uvedené níže. Formuláře, které jsou k dispozici v Kanceláři AV ČR, Národní 3, Praha 1 u Ing. Solničkové (místnost 213 C, tel. 268775) do 23. srpna, musí být vráceny zpět Ing. Solničkové nejpozději do **25. října 1993**. Výběrové řízení provádí společná česko-německá komise. Vybraní kandidáti budou zářazeni do konkursního řízení, které proběhne v centrále DAAD v Bonnu v březnu 1994. O výsledku řízení bude DAAD žadatele informovat přímo.

DAAD nabízí pro školní rok 1994/95 na studijní a výzkumné pobuty v Německu pro české vědecké pracovníky, vysokoškolské učitele a studenty následující stipendia:

1. Roční stipendia (10 měsíců : od 1.10.1994 do 31.7.1995) určená pro doplňující studium nebo výzkumný pobyt na německých vysokých školách nebo výzkumných pracovištích. Hlásit se mohou graduovaní vědečtí pracovníci ze všech vědních směrů, kteří působí na českých vysokých školách nebo ve výzkumných ústavech, i studenti posledních ročníků VŠ. (Věková hranice je 32 let při zahájení stipendia).

Předpoklady : Jasné formulovaný studijní nebo výzkumný plán a dohoda o studijním cíli s některým německým vysokoškolským učitelem.

Jazykové znalosti : Dobrá znalost německého jazyka. Stipendium může být uděleno i mimořádně kvalifikovaným zájemcům, především z oblasti technických a přírodních věd, kteří kromě částečné znalosti němčiny mohou doložit dobrou znalost angličtiny. Tito zájemci budou před začátkem svého studia na německé vysoké škole pozváni k dvou až čtyřměsíčnímu jazykovému kursu v některém Goethově institutu v Německu.

Upozornění : Délka této stipendia může být prodloužena, jestliže to vyžaduje výzkumný projekt anebo je-li zamýšlena pomoc v Německu.

2. Krátkodobá výzkumná stipendia (2 – 6 měsíců v období od 4/9 do 1/95) pro graduované vědce a aspirantu všech odborných směrů, kteří působí na vysokých školách nebo ve výzkumných ústavech. Stipendium je určeno pro časově omezené výzkumné úkoly, zvláště pro shromažďování materiálů k promoci ve vlasti žadatele. Věková hranice: 32 let na začátku stipendia.

Předpoklady : Dobré výsledky ve studiu a dobrá závěrečná zkouška. Jasné stanovený projekt, schválený některým německým vysokoškolským učitelem, především pokud jde o obsah a termín. Dobrá znalost němčiny, event. angličtiny.

3. Studijní pobity (1-3 měsíce mezi 1/94 a 1/95)

pro promované vědecké pracovníky ze všech oborů, pracující na universitách, vysokých školách a ve výzkumných ústavech.

Předpoklady : Jasné zformulované studijní a výzkumné plány, jejichž obsah a termín musí být dohodnut s německým kolegou. Dobrá znalost němčiny, event. angličtiny.

Upozornění: Pozvánky nelze opakovat v období tří let.

KALEIDOSKOP AB 93 ** KALEIDOSKOP AB 93

Ve dnech 28. – 30. 10. 1993 se koná v Brně a v Martině konference o „aktuálních otázkách existence Čechů a Slováků a ostatních Středoevropánů“ na téma Idea Česko-Slovenska a střední Evropa v nadějích a krizích soudobého světa. Zasedat se bude v sekčích historické, filosoficko-sociologické a politologicko-právní, ekonomicko-ekologické a kulturně osvětové. Kontaktní adresa: D.m techniky ČS VTS Praha s. r. o., ing. H. Walterová, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, tel. 231 01 24, fax 232 81 74.

Mezinárodní seminář **The Cultural Dimension of Scientific and Technological Development** se bude konat 1.- 3. října 1993 v Dubrovniku. K účasti zve Chorvatská akademie věd a umění, Záhřebská universita, UNESCO a Evropská akademie věd, umění a literatury.

Seminář **Planung und Entwicklung des Tourismus auf örtlicher und regionaler Ebene** se bude konat od 30.9. do 2.10.1993 v Mayrhofen/Zillertal. Na jeho organizaci se podílí Geografický ústav university v Innsbrucku.

USPID (Union of Scientists for Disarmament) pořádá 5. mezinárodní konferenci **Conflicts and Disarmament** od 1. do 4. října 1993 v Castiglioncello. Přihlášky přijímá G. Nardulli, Dipartimento di Fisica, Università di Bari, fax 89 80 242470.

Mezinárodní ústav pro analýsu aplikovaných systémů (IIASA) uvítá návrhy velkých výzkumných projektů na téma využití půdy a globální změny životního prostředí. Předpokládá se zaměření na vývoj modelů spojujících socio-ekonomické příčiny změn v užívání půdy, a v přírodních vědách na porozumění regionálním globálním následkům změn v užívání půdy a stavu porostů, projevujícím se ve stavu životního prostředí. IIASA očekává návrhy mezinárodních interdisciplinárních skupin zkušených vědců na 3-4leté projekty. Práce na úspěšných projektech mohou začít v polovině roku 1994, jejich financování je zajištěno. Stručné předběžné návrhy mohou skupiny uchazečů zaslati ředitel IIASA do 1.10.93, detailní návrhy nejpozději do 10.1.94. Podrobné informace poskytne Ingrid Teply-Baubinder, Global Environmental Change Programme, International Institute for Applied Systems Analysis, A-2361 Laxenburg, Austria, fax (+43-2236) 73147, e-mail: teply @ iiasa.ac.at.

INTERNATIONAL AGENCY FOR RESEARCH ON CANCER při WHO nabízí mladým vědcům roční stipendia na školení v oborech: epidemiologie, biostatistika, environmentální a virová karcinogenese a mechanismy karcinogenese. Podrobné informace a formuláře přihlášek lze získat na adresu **Education and Training Programme, International Agency for Research on Cancer, 150 cours Albert-Thomas, 69372 Lyon Cedex 08, France**. Konečný termín podání přihlášky je **31.12.93**.

Pokud není uvedeno jinak, bližší informace o zahraničních akcích podá při A. Štysová, Kancelář AV ČR, Národní 3, Praha 1, tel. 24220384-400, linka 480.

Vydává:
Tiskové oddělení Kanceláře AV ČR
Národní 3, Praha 1
Odpovědný redaktor PhDr. A. Kostlán CSc.
tel.: 26 63 18
Sazba: Fortuna, středisko fotosazby, Praha
Tisk: Academia Praha
Číslo vychází: 9. 9. 1993